

MaxiPAC

Maatregel 6

Opvolging van minimaal 3 real-life trajecten

Thomas More

Inhoud

Inleiding 3

1.	Mahdi.....	4
1.1	Achtergrond.....	4
1.2	DeRefu.....	5
1.3	Visie.....	6
1.4	Belgisch Systeem.....	7
1.5	Ervaring NARIC.....	8
1.6	Toekomst.....	8
2.	Farik.....	9
2.1	Achtergrond.....	9
2.2	OCMW: artikel 60.....	10
2.3	Visie.....	11
2.4	Belgisch Systeem.....	11
2.5	NARIC.....	12
2.6	Toekomst.....	12
3.	Sara.....	13
3.1	Achtergrond.....	13
3.2	Doctoren.....	14
3.3	Belgisch Systeem.....	16
3.4	NARIC.....	17
3.5	Toekomst.....	17
4.	Do's en don'ts.....	18
4.1	Gebruik van technologie.....	18
4.2	Blijven contacteren.....	20
4.3	Genoeg herhalen.....	21
4.4	Transparantie.....	21
	Conclusie.....	22

Inleiding

Derdelanders die in België aankomen en willen gaan werken of studeren, leggen vaak een moeilijk traject af. Omdat de MaxiPAC-procedure juist voor deze doelgroep is, is het belangrijk dat men het traject kent dat deze doelgroep aflegt. Door dieper te gaan kijken naar de ervaring van de doelgroep kunnen we de MaxiPAC-procedure zo maximaal mogelijk afstemmen op de doelgroep.

Om een realistisch beeld te krijgen van wie de mogelijke deelnemers kunnen zijn voor de nieuwe MaxiPAC-procedure, hebben we drie case studies bestudeerd. We zijn begonnen met het analyseren van bestaand materiaal. Dit gaat zowel over bestaande onderzoeken als de afgelegde interviews en focusgroepen in functie van Maatregel 1, namelijk het document waarin de mogelijkheden en moeilijkheden in kaart gebracht zijn wanneer derdelanders willen deelnemen aan het hoger onderwijs in Vlaanderen. Aan de hand van deze analyse, hebben we vervolgens een vragenlijst opgesteld.

Met deze vragenlijst als leidraad hebben we drie derdelanders geïnterviewd omtrent hun ervaring van het aankomen in België tot het verder studeren en hun toekomstplannen. Deze interviews waren de basis van de drie case studies. Om de privacy van de deelnemers te garanderen, maken we in deze maatregel gebruik van fictieve namen en fictieve organisatie namen (indien nodig om de privacy te garanderen).

Het doel van deze case studies is om zowel een beeld te krijgen van de realiteit van de ervaring als de duurtijd die een derdelander nodig heeft om zijn weg naar het hoger onderwijs te vinden. Bovendien hebben we op basis van deze ervaringen ook een aantal do's en don'ts geformuleerd waar men rekening mee kan houden in die nieuwe MaxiPAC-procedure.

1. Mahdi

Naam	Mahdi
Leeftijd	42 jaar
Burgerlijke stand	Gehuwd
Kinderen	3 kinderen
Datum van aankomst in België	2015
Studies	BA: English Literature BA: Psychological Education MA: Biochemie

1.1 Achtergrond

Mahdi is een Palestijnse vluchteling uit Libanon. Hij heeft in Libanon, in verschillende scholen, 22 jaar als leerkracht gewerkt in zowel het secundair als het hoger onderwijs. Hij heeft een bachelor diploma in English Literature en Psychological Education, en een masterdiploma in Biochemie. Omdat Libanon Palestijnse vluchtelingen niet erkent als volwaardige burger, heeft hij ook daar moeilijkheden mee ervaren. Zo reikt de Libanese overheid twee verschillende diploma's uit voor dezelfde studie. Als Palestijnse vluchteling krijg je een verschillend diploma van je Libanese klasgenoot. De variant die een Palestijnse vluchteling krijgt, is met harde woorden niets waard. Men kan met dat diploma zelfs niet in Libanon gaan werken. Zo werkte hij 22 jaar in het 'geheim' als leerkracht, maar was zijn officiële functie portier.

Mahdi is een zeer actieve persoon. Zo tekende hij in Libanon cartoons om zijn visie en zijn mening te delen. Hij uitte bovendien zijn kritische zin op deze manier. Dit is niet gewaardeerd geweest in Libanon. Na drie moordpogingen, heeft hij besloten om het land te verlaten. Hij heeft met zijn familie het vliegtuig naar Frankrijk genomen en is zo doorgereisd naar België. Eenmaal in België, zat hij in het asielcentrum waar hij bemiddelde tussen vluchtelingen onderling. Het duurde niet lang voordat hij werd opgepakt en naar de gevangenis werd gebracht voor 85 dagen. Tot op heden is de reden waarom onbekend. Na 85 dagen mocht Mahdi de gevangenis verlaten en kreeg hij zijn verblijfspapieren. Zijn asielprocedure duurde ongeveer 5 maanden in totaal.

Mahdi en zijn familie settelden zich in een Antwerps dorpje en sloten zich aan bij het OCMW. Hij wilde zijn vakgebied als leerkracht weer oppakken in België, maar dat zou volgens het OCMW niet mogelijk zijn geweest.

Omdat hij om zich heen veel Arabieren zag die in slechte conditie waren, had hij het idee om een organisatie te starten. Hij heeft dit met zijn maatschappelijk assistent van het OCMW besproken, maar zij kon hem niet verder helpen omdat dit haar taak niet was. Op een toevallige reis naar Duitsland, dat door het OCMW werd aangeboden aan vluchtelingen, heeft hij een werkneemster van de dienst gelijke kansen leren kennen. Hij heeft zijn voorstel, om een organisatie te starten, ook aan haar uitgelegd. Deze werkneemster was er zeer enthousiast over. Met die reden kreeg hij de volgende dag dan ook meteen het groene licht om zijn organisatie -DeRefu- te starten. De organisatie is amper 2 maanden later opgestart. In 2 jaar tijd is DeRefu van drie leden naar 623 leden gestegen.

1.2 DeRefu

Zoals eerder vermeld, is Mahdi een zeer actieve man. Zo organiseerde hij vroeger met zijn studenten in Libanon toneelstukjes. Vanuit die ervaring is ook DeRefu ontstaan. Hij gaf vluchtelingen een stem om hun verhaal te doen via toneel. Hij wilde zo de realiteit van een vluchteling overbrengen naar het publiek toe. Hierbij gaf hij de participerende vluchtelingen ook een forum om hun gevoelens en gedachten te uiten. Via de werknemer van de dienst gelijke kansen, heeft Mahdi ook een docent Sociaal Werk van de hogeschool Thomas More Kempen leren kennen. Deze docent is actief in een kunstproject, gefocust op mensen in een kwetsbare situatie. DeRefu heeft zo de mogelijkheid gekregen om hun toneelvoorstelling tijdens dit kunstproject voor te stellen aan een groter publiek. DeRefu mag dit jaar voor de derde keer op rij deelnemen aan dit kunstproject.

Naast de toneelvoorstellingen heeft DeRefu ook een dancing team. Hier krijgen vluchtelingen de kans om de traditionele 'Dabkit' dans weer uit te voeren of aan te leren. Wat we vaak zien, is dat vluchtelingen in België aankomen en meteen hun integratie in de Belgische cultuur moeten aanvangen. Daarbij geldt vaak dat ze de cultuur waarmee ze opgevoed zijn aan de kant moeten schuiven. Dankzij initiatieven, zoals dancing team, kan men culturele aspecten terugvinden die ooit een ontspanning of een passie waren. Dit kan een manier zijn om toch geconnecteerd te blijven met de cultuur waar men mee is opgevoed.

Dit is ook zo voor de taal. DeRefu biedt ook Arabische lessen aan. Mahdi is een trotse Arabische man. Hij vindt het belangrijk dat vluchtelingen hun oorsprong niet vergeten en de kans krijgen om deze te leren kennen. Bovendien staat de Arabische taal hoog in het vandaal bij Mahdi. De Arabische taal staat in de top 5 van de meest gesproken talen ter wereld. Dit is ook één van de redenen waarom Mahdi de taal zo belangrijk vindt. Hij gelooft dat het beheersen van deze taal enkel en alleen voordelen oplevert. Op dit moment zijn er ongeveer 35 studenten die Arabisch leren en 6 docenten die deze lessen geven.

Bovendien is er ook 'DeFoodRefu', waarbij men Arabisch eten maakt. Het zijn ook deze mensen die de brunch voor het hoger genoemde kunstproject hebben gemaakt. Eveneens worden 'DeWorkRefu' en 'DeWomenRefu' aangeboden. 'DeWorkRefu' helpt hoogopgeleide vluchtelingen een geschikte job te vinden (wat niet evident blijkt te zijn). En 'DeWomenRefu' zijn vrouwelijke vluchtelingen die hun ideeën geven over waarden en normen. Ze hebben bovendien een eigen krant hiervoor.

Ook kinderen worden verder geholpen in de organisatie. Zo wilt Mahdi een soort Scouts of Chiro organiseren voor kinderen van derdelanders. 'DeRefuChild' is hiernaast ook een initiatief om kinderen te informeren over de gevaren van ongelimiteerde vrijheid, denk maar aan de gevolgen van drugs of alcohol.

1.3 Visie

Mahdi is iemand die een duidelijke visie heeft. Hij is een heeft zeer uitgesproken karakter en heeft een vasthoudende persoonlijkheid. Hij weet wat hij wil en gaat ervoor. Zoals eerder vermeld tekende hij in Libanon cartoons om zijn politieke mening over onder andere de Syrische oorlog te uiten. Dit werd niet altijd geapprecieerd, gezien de drie moordpogingen. Ook in België is hij politiek actief. Hij zet zijn tekentalenten hier verder en uit zijn politieke mening nog steeds in cartoons. Zijn tekentalent is bovendien ook op een andere manier naar boven gekomen. Zo heeft hij twee verhalen uitgebracht over 'Vluchtie', een personage die de realiteit van vluchten uit het geboorteland duidelijk weergeeft. Hiervan zijn al 5000 exemplaren afgedrukt en in alle scholen van de stad waar hij woont uitgedeeld.

Op dit moment ontvangt Mahdi een leefloon. Hij beseft zelf dat dit niet eeuwigdurend is en dat wil hij ook niet. Bovendien laat zijn gezondheid het ook wat afweten, momenteel zijn al 5 punten invaliditeit toegekend. Daardoor kan lichamelijk niet als arbeider werken en hij geeft aan dat de groendienst cognitief niet bevredigend is voor hem. In principe staat hij niet ver af van een invaliditeitsuitkering, maar deze wil hij niet ontvangen. Hij wil een kans om zijn visie te realiseren.

1.4 Belgisch Systeem

Voordat Mahdi in België aankwam, dacht hij dat zijn leven beter ging zijn en dat is ook zo uitgedraaid. Hij is sinds zijn geboorte staatloos geweest. Hij heeft nooit een identiteit gehad, maar nu heeft hij de Belgische identiteit. België is voor hem zijn thuisland geworden en hij streeft ernaar om een burger te worden. Voor hem is het burgerschap niet enkel de Belgische identiteit hebben, maar het streven naar een beter België. Het werken in een thuisland dat immuun en veilig is. Zo is hij zelf niet tevreden over het systeem dat bijna uitsluitend opties als de kringwinkel of de groendienst geeft aan vluchtelingen met betrekking tot art. 60. Voor hem is hier verbetering in mogelijk en daar werkt hij ook naar toe met zijn organisatie. Hiernaast is ook de kennis van de Nederlandse taal volgens hem een aspect van het burgerschap. Mahdi heeft een zeer goede kennis van Engels omdat hij veel Amerikaanse docenten heeft gehad in Libanon. Hij heeft in België nooit moeilijkheden ondervonden met taal omdat bijna iedereen Engels spreekt. Maar om zijn burger-zijn te versterken, wilt hij de taal leren.

Mahdi heeft het Belgisch systeem leren kennen voordat hij aankwam in België. Hij koos voor België omdat volgens hem racisme het minst aanwezig was in dit land in vergelijking met de rest van de Europese landen. Toen hij hier aankwam heeft hij genoeg begeleiding gekregen om te settelen. Dit gaat dan over de begeleiding van het OCMW, het Agentschap Integratie en Inburgering, ... Hij heeft van de VDAB gehoord, maar is zelf nooit in contact geweest met deze dienst. Het schoolsysteem daarentegen heeft hij leren kennen via zijn kinderen.

Volgens hem heeft Libanon in tegenstelling tot België geen systeem. Het systeem dat België heeft noemt hij zelf een 'camouflage-systeem'. Hiermee bedoelt hij een systeem dat zich als beter profileert maar toch onaangename zaken achter het gordijn verbergt. Denk maar aan het milieu en de wapenhandel.

Het was voor hem persoonlijk niet moeilijk om zich aan te passen aan het Belgisch systeem. Dit omdat hij gelooft dat mensen -en hij refereerde hierbij naar Adam en Eva- gecreëerd zijn om in een systeem te leven. Hij gelooft dat geschoolde mensen zich makkelijker aanpassen aan andere culturen.

1.5 Ervaring NARIC

Mahdi heeft pas na vier jaar contact opgenomen met NARIC. Dit omdat hij geen interesse had om te studeren gedurende deze vier jaar. Hij was druk bezig met zijn organisatie. Pas nadat hij, Aleidis Devillé als docent van Thomas More Kempen (projectverantwoordelijke MaxiPAC) heeft leren kennen en zo ook MaxiPAC, kwam er interesse in herscholing. Hij gelooft dat de studie Sociaal Werk hem gaat verder helpen in zijn ontwikkeling. Na een maand kreeg hij het akkoord van het OCMW om te gaan studeren.

Via MaxiPAC heeft hij gehoord dat hij zijn ervaring kon laten erkennen bij NARIC. NARIC kende hij al via andere mensen maar zelf heeft hij nooit de stap genomen. Het Agentschap Integratie en Inburgering heeft zo goed als alles voor hem gedaan om zijn aanvraag in te dienen. Hij heeft hierbij geen moeilijkheden ondervonden. Hij heeft alle nodige documenten gestuurd en kreeg na twee maanden al een antwoord. Het antwoord kwam snel omdat België en Libanon een akkoord hebben.

Zijn secundair diploma en zijn ervaringen zijn erkend door NARIC. Zijn bachelors en masterdiploma's heeft hij niet kunnen laten erkennen omdat hij geen documenten heeft van die studies. Hij heeft in Libanon nooit een fysiek diploma gekregen. Als Palestijn zou je in Libanon \$1500 moeten betalen om je fysieke diploma te mogen ontvangen. Op het moment van afstuderen, leek hem dat papieren document niet zo belangrijk.

1.6 Toekomst

Mahdi wilt voor zijn toekomst werken aan een systeem dat vluchtelingen in burgers verandert. Participerende burgers die een eigen plek hebben in de maatschappij en die willen werken aan een beter België. Bovendien wilt hij ook zijn diploma Sociaal Werk via de nieuwe MaxiPAC-procedure behalen. Zoals hierboven aangeven, kan men zien dat Mahdi al veel ervaring heeft. Hij kan vrijstellingen krijgen voor een aantal vakken en op een kortere tijdsperiode zijn diploma behalen. Hij wil in het academiejaar 2020-2021 starten aan zijn studie. In samenspraak wordt zijn portfolio opgemaakt (zie maatregel 7).

Naast het studeren van Sociaal Werk aan Thomas More Kempen, wil Mahdi ook dat zijn organisatie een volwaardige dienst wordt in de toekomst. Zo kunnen meer vluchtelingen participeren en zijn de kansen op integratie hoger.

2. Farik

Naam	Farik
Leeftijd	35 jaar
Burgerlijke stand	Gehuwd
Kinderen	5 kinderen
Datum van aankomst in België	2015
Studies	BA: ICT-computer BA: Ingenieur-elektriciteit

2.1 Achtergrond

Farik is een Irakese man die in 2015 in België is aangekomen. Zijn procedure verliep heel moeilijk. Hij heeft twee jaar lang in het asielcentrum gezeten voordat hij zijn papieren kreeg. Bovendien duurde het nog eens 1,5 jaar extra voordat hij herenigd werd met zijn gezin. Hij had zijn kinderen voor 3,5 jaar niet gezien en dat was extreem zwaar voor hem.

In Irak heeft hij twee bachelor-diploma's behaald. Hij heeft een bachelorsdiploma in ingenieur-elektriciteit en een bachelor in ICT-computer. Zijn bachelor ICT-computer werd door NARIC erkend, maar zijn diploma ingenieur-elektriciteit niet. Dit omdat hij niet genoeg documenten had van deze laatste bachelor. Bovendien zou het ook een gevaar zijn als NARIC zijn universiteit in Irak zou contacteren.

Na het ontvangen van zijn verblijfsvergunning, had Farik een moeilijke periode. Ten eerste was de taal voor hem zeer moeilijk. Hij sprak enkel Engels en Arabisch toen hij hier aankwam. Later heeft hij wel aan het CVO Nederlands gestudeerd. Hij heeft nu het niveau 3.2 behaald en spreekt redelijk goed Nederlands. Vervolgens was het voor hem ook moeilijk om een netwerk te creëren. Toen hij hier aankwam vroeg hij zich af hoe hij hier kan leven. Hij kende niemand en zelfs zijn gezin, was niet bij hem. Hij had bovendien ook het gevoel dat Belgen geen vertrouwen hadden in derdelanders en dat maakte het contact moeilijker.

Nu heeft hij wel een netwerk opgebouwd, bestaande uit zijn collega's en cliënten, kunnen opbouwen. Maar dit duurde wel een aantal jaren. Tot slot had hij het zeer moeilijk met de lange wachttijd bij zijn gezinshereniging. Zoals gezegd heeft hij 1,5 jaar moeten wachten op zijn gezin. Als men de tijd erbij rekent dat hij in het asielcentrum zat, dan heeft hij zijn gezin in 3,5 jaar niet gezien.

2.2 OCMW: artikel 60

Op dit moment werkt Farik onder artikel 60 van het OCMW. Hij werkt vier keer per week in een CAW in het Vluchtelingenteam. Hiernaast werkt hij ook één dag per week in de jeugddienst van het dorp waarin hij woont. Farik heeft zeer veel interesse in Sociaal Werk. Voor hem is Maatschappelijk Assistent een droomfunctie. Dit was al zo sinds hij een jong kind was. Hij was geïnteresseerd in het helpen van andere mensen en deed dit ook graag. Onder druk van zijn vader heeft hij ingenieursstudies moeten volgen, ook al lag zijn interesse in Sociaal Werk. Dit aspect kwam ook naar voor toen hij in het asielcentrum als vrijwilliger werkte. De directeur van het asielcentrum stelde hem verantwoordelijk voor de Arabische mensen die daar verbleven en was zeer tevreden over hem.

Tot zijn spijt is zijn contract bij het CAW maar voor 1,5 jaar. Hij wil graag verder werken in zijn functie, maar vanwege de besparingen is dit niet mogelijk. Zijn contract loopt af in April 2020.

Farik is via DeRefu bovendien ook in contact gekomen met het project MaxiPAC. Op dat moment was het niet mogelijk voor hem om te gaan studeren, aangezien hij voor zijn gezin moest zorgen. Ook avondonderwijs was moeilijk voor hem. Na een afspraak met de ICT-verantwoordelijke van Thomas More, kreeg hij twee ICT-bedrijven aangeraden die hij kon contacteren om te gaan werken. Hij heeft de websites van beide bedrijven bekeken, maar is er verder niet op ingegaan. Zijn interesse lag en ligt nog steeds in de sociale sector. Hij heeft dit met zijn werkbegeleider besproken en is zo in artikel 60 van het OCMW gestart.

2.3 Visie

De droom van Farik is om een brug te maken tussen Belgen en vluchtelingen. Hij wil beide groepen in contact met elkaar brengen om niet enkel de integratie te versterken, maar ook om de angst en discriminatie te verlagen. Hij wil nieuwkomers helpen om snel te kunnen integreren in de Belgische samenleving. Zo wil hij grote gezinnen helpen met het vinden van een woning, aangezien hij merkt dat dit toch zeer moeilijk is voor die doelgroep. Bovendien streeft hij naar meer zorg voor de vluchtelingen. Mensen die het mentaal moeilijk hebben of mentale problemen hebben, willen hun gevoelens kunnen uiten en dat kan het best in de moedertaal.

Het leren van het Nederlands is voor Farik zeer belangrijk. Hij merkt dat veel vluchtelingen nood hebben aan extra begeleiding. Hij gelooft dat een buddy helpend kan zijn in het oefenen van het Nederlands, maar ook om de zelfstandigheid te leren. Een buddy kan ze leren hoe ze moeten leven en hoe ze zaken moeten aanpakken in België. Ook een praatcafé vindt hij interessant als een extra oefensessie.

2.4 Belgisch Stelsel

Farik heeft begeleiding van een maatschappelijk assistent en een werkbegeleider van het OCMW. Hij heeft zich bovendien ook ingeschreven in de VDAB, maar kreeg enkel jobs aangeboden als arbeider of poetswerk. En alhoewel hij respect heeft voor beide functies, ligt zijn interesse toch in de sociale sector.

Over het algemeen was er volgens Farik te weinig begeleiding door de samenleving. Hij heeft vaak zelf naar antwoorden moeten zoeken. Gelukkig kon hij bij zijn collega's aankloppen wanneer hij niet wist waar hij moest zoeken. Hij helpt bovendien zichzelf en andere mensen nu hij bij het CAW werkt. Het systeem op zich, vindt hij zeer moeilijk. Er is te veel papierwerk en te veel verplichte afspraken voor nieuwkomers die het Belgisch systeem pas leren kennen. Ook de taallessen waren voor hem onvoldoende. Hij moest enkel naar school om Nederlands te leren, maar vond nergens de kans om met andere mensen extra te oefenen. Zo was er maar één docent Nederlands in het asielcentrum waar hij verbleef. Na het zien van CVO-reclame voor het volgen van Nederlandse les, is hij drie jaar geleden gestart aan het CVO.

Cultureel gezien had Farik geen problemen. Hij vond het niet moeilijk om zich aan te passen aan een nieuwe cultuur omdat iedereen hem respecteerde.

2.5 NARIC

Zoals eerder vermeld, heeft Farik een diploma dat werd erkend door NARIC. De procedure zelf verliep volgens hem zeer moeilijk. Hij heeft samen met een werknemer van het Agentschap Integratie en Inburgering zijn aanvraag bij NARIC ingediend voor zijn ICT-computerdiploma. Na zes maanden kreeg hij een negatief antwoord. Dit komt omdat zijn afgelegd studieprogramma niet bij zijn vraag werd verstuurd. Dit was een fout van de begeleider, aangezien hij haar alle documenten had bezorgd. Na een nieuwe aanvraag, werd zijn diploma uiteindelijk wel erkend. De hele procedure duurde een jaar. Zijn ingenieur-elektriciteit bachelor heeft hij niet opgestuurd naar NARIC, deels omdat hij niet alle documenten had, maar ook omdat het gevaarlijk zou zijn als NARIC contact zou opnemen met zijn universiteit in Irak. Voor hem was het zeer duidelijk dat het hebben van een begeleider tijdens deze procedure cruciaal is.

2.6 Toekomst

Bij het afronden van de procedure bij NARIC, werd hem gevraagd of hij interesse had in verder studeren. Een master in ICT aan de KU Leuven werd hem toen aangeraden. Maar omdat hij op zijn gezin wachtte, kon hij dat niet doen. Op dit moment ligt zijn interesse in de sociale sector. Hij wilt heel graag een diploma Sociaal Werk bekomen. Omdat hij een zieke zoon heeft, is het moeilijk om te gaan studeren. Zijn zoon heeft namelijk extra zorg nodig. Bovendien moet Farik ook zijn gezin blijven onderhouden. Deeltijds studeren en deeltijds werken zou voor hem ideaal zijn. Hij wilt HBO5 Sociaal Werk studeren en nadien werken in de sociale sector. Als dit niet zou lukken, dan kan hij eventueel terugvallen op zijn ICT-diploma.

3. Sara

Naam	Sara
Leeftijd	31 jaar
Burgerlijke stand	Gescheiden
Kinderen	2 kinderen
Datum van aankomst in België	2015
Studies	BA: Political and economic sciences MA: Planning and political development MA: Media and public relations

3.1 Achtergrond

Sara is een Palestijnse vrouw die in juli 2015 in België is aangekomen. Zij moest haar thuisland Palestina verlaten omdat haar werk er gecensureerd werd en zijzelf - ten gevolge daarvan - ook verbannen. Ze reisde daarom af naar Dubai en leefde daar met haar gezin voor een periode. Ook hier werd haar werk gecensureerd vanwege haar kritische uitingen en werd ze nogmaals verbannen. Dubai had haar 10 dagen gegeven om het land te verlaten. Sara was op dat moment zwanger en moest alleen naar Jordanië afreizen. Haar voormalige echtgenoot was naar België afgereisd om asiel aan te vragen. Sara heeft drie maanden in Jordanië -waar haar werk ook gecensureerd werd- en zeven maanden in Palestina doorgebracht, vooraleer ze via gezinshereniging naar België kwam. Vóór de censuur had ze haar bachelor "Political and economic sciences" en haar master "Planning and political development" in Palestina behaald. Haar master "Media and public relations" heeft ze behaald tijdens haar verblijf in Dubai.

3.2 Doctoreren

Toen ze aankwam wilde ze studeren en werken terwijl ze de taal leerde, maar dat bleek onmogelijk. Ze moest zorgdragen voor haar kinderen en had naast financiële problemen nog andere problemen. Op dit moment zijn haar kinderen wat ouder en zelfstandiger. Nu is de mogelijkheid om te studeren en werken weer wat realistischer. Het zal toch een uitdaging blijven, maar ze gelooft erin dat timemanagement zeer belangrijk is om de uitdaging aan te gaan.

Sara wil graag haar doctoraat halen. Ze heeft zelf al vaak contact genomen met UGent, VUB en UAntwerpen. Haar kansen zijn gelimiteerd en ze vindt weinig beurzen die haar financieel kunnen ondersteunen in haar onderzoek. Het zelf betalen van haar doctoraatsonderzoek is voor haar onmogelijk. Ze is een alleenstaande moeder met twee kinderen.

Ze heeft vaak haar doctoraatsvoorstel gestuurd naar professoren, maar ze heeft nooit antwoord gekregen, omdat ze hier geen netwerk heeft. Ze kent weinig mensen waardoor het moeilijk is om een professor te overtuigen van haar voorstel.

Toen ze in de Verenigde Arabische Emiraten was, is ze aan haar doctoraat gestart. Ze heeft één jaar aan haar onderzoek gewerkt in Abu Dhabi voordat de instelling werd gesloten. Ze heeft uiteindelijk niets gekregen als bewijs van haar ervaring. In 2015 begon ze in België op zoek te gaan naar doctoraatsbeurzen. Ze had zelf geen kennis over de procedure hier in België en wist niet waar ze die informatie kon vinden. Ze heeft aan haar begeleider in PRISMA uitleg gevraagd, maar daar kreeg ze het antwoord dat dit niet haar taak is. Het is enkel met het netwerk dat ze heeft achtergelaten in de Arabische wereld, dat ze hiervoor connecties kon leggen. Wat maar niet kon lukken.

Terwijl ze op zoek was naar een kans om haar doctoraat te starten, heeft ze ook vaak hoorcolleges gegeven in universiteiten en hogescholen over de situatie in Palestina. Uiteindelijk heeft ze iemand ontmoet die haar vroeg om tolk te zijn voor de UN. Op dit moment werkt ze nog steeds als tolk voor de UN in Brussel. Vanwege haar kinderen wil ze wel een job dichterbij huis vinden.

Sara is in contact gekomen met MaxiPAC via DeRefu. Een werknemer van MaxiPAC heeft haar vraag om te doctoreren in handen genomen. Samen zijn ze op zoek gegaan naar professoren en beurzen die eventueel interessant lijken. Er werden een heel aantal professoren gemaïld en gebeld om te zien of ze interesse hadden in het onderzoeksvoorstel. Na veel zoeken is er uiteindelijk een lijn gelegd met een professor van de KU Leuven. De professor in kwestie vond het onderzoeksvoorstel interessant. Op dit moment wachten we nog op de confirmatie van de professor als promotor. Vanwege haar connecties in de Arabische wereld, heeft Sara zelf een voorstel aan een eventuele copromotor in Qatar gedaan. Deze professor staat open voor het voorstel. Op dit moment is het wachten op bevestiging voordat men verder kan gaan.

Vanwege een vertraging in het vinden van een promotor en een copromotor, heeft Sara de call voor een interessante beurs helaas moeten missen. Vanwege deze vertraging zal Sara zich pas voor de volgende call van deze beurs kunnen inschrijven.

3.3 Belgisch Systeem

Toen Sara de eerste weken in België aankwam, was ze zeer teleurgesteld. De procedure van gezinshereniging op zich duurde al veel te lang, maar de teleurstelling bleef niet daarbij. Haar ervaring met het OCMW was niet optimaal. Ze voelde te veel druk van het OCMW om te gaan werken. Pas nadat haar toenmalige echtgenoot een job had gevonden, konden ze het OCMW verlaten en werd de druk ook minder voor haar. Ze is de Nederlandse taal gaan leren en heeft dan wat vertaalwerk in Brussel gedaan. Ondertussen heeft ze haar doctoraatsvoorstel naar professoren en universiteiten gestuurd zonder succes. Ook was ze op zoek naar een job binnen haar domein. Maar ze was vaak overgekwalificeerd voor de job of ze wilde liever een Belgisch diploma behalen. Ook heeft ze vaak racistisch getinte antwoorden gekregen.

Voordat ze in België aankwam waren haar verwachtingen zeer hoog. Ze verwachtte een goede gezondheidszorg en dat de rechten op het leven van mensen werden gerespecteerd. Dit heeft ze niet zo ervaren. Ook had ze verwacht dat men zorgdroeg voor hoogopgeleide mensen. Nu moet ze zelf voor haar doctoraat vechten, maar niemand wil haar de kans geven. Bovendien geloofde ze dat men hier zorg en begeleiding op maat aanbood, maar dat is niet wat zij heeft ervaren. Ze heeft vaak het gevoel dat de economie prioritair is mensen.

De begeleiding van het OCMW is voor Sara niet genoeg, integendeel zelfs. Ze maken het haar enkel moeilijker door haar te pushen in richtingen die ze niet wil opgaan. Sara is een persoon die het moeilijk vindt om hulp te vragen, maar het OCMW heeft volgens haar nog meer moeilijkheden opgeleverd. Bovendien heeft niemand haar geholpen om het systeem in België te leren kennen. Ze heeft over het Belgisch systeem gehoord voordat ze in België aankwam, maar de theorie ligt volgens haar ver van de realiteit. Er is te veel bureaucratie en het is niet gemakkelijk om te leven hier. Daarbij ondervindt ze veel discriminatie op verschillende levensvlakken. Er zijn volgens haar hierdoor niet genoeg kansen om te integreren in de samenleving.

Sara heeft zich ook ingeschreven in de VDAB. Ze heeft - via haar taallessen - van de VDAB gehoord, maar dit leidt enkel tot meer teleurstellingen voor haar. De VDAB duwt haar enkel naar jobs die buiten haar werkveld liggen.

De taallessen die worden aangeboden zijn voor Sara bovendien niet genoeg. Ze krijgt volgens haar de kans niet om in groepen te oefenen. Praatcafés zijn hierbij voor haar te elementair. Aangezien zij een hoger niveau van Nederlands wil bereiken, zou het helpen om naar Nederlandse hoorcolleges in het hoger onderwijs te luisteren. Zo leert ze vakjargon kennen.

Over het algemeen heeft Sara zich snel kunnen integreren in de Belgische samenleving. Cultureel gezien heeft ze daarbij geen moeilijkheden ondervonden. Enkel de discriminatie en het racisme was een uitdaging om mee om te gaan.

3.4 NARIC

Sara heeft al haar diploma's laten erkennen bij NARIC. Ze heeft haar aanvraag met de hulp van een medewerker van PRISMA ingediend. Aangezien Sara haar integratiecursus bij PRISMA deed, vroeg ze hulp bij haar aanvraag bij NARIC. Deze actie heeft uiteindelijk voor vertraging gezorgd omdat de Engelse samenvatting van haar eindwerk te laat werd doorgestuurd. Sara kreeg antwoord binnen zes maanden na het indienen van haar aanvraag. Maar door de vermelde vertraging van haar samenvatting van haar eindwerk, duurde het nog een extra zes maanden vooraleer haar diploma's werden erkend.

Wat Sara vooral moeilijk vond aan deze procedure was het abstract maken van de laatste vier thema's van haar eindwerk (in het Engels). Ze vindt dat NARIC te veel vraagt en dat de aanvraag op zich te lang duurt.

3.5 Toekomst

Sara wilt haar doctoraat halen. Ze is overtuigd van haar onderzoeksvorstel. Ze wil een positie bemachtigen waar ze iets kan doen bij zaken die ze bekritiseert. Ze gelooft sterk in dat de positie als doctor haar in een functie plaatst om verandering te creëren.

4. Do's en don'ts

4.1 Gebruik van technologie

Derdelanders komen vaak uit ontwikkelingslanden. Dit gaat dan over landen die op technisch vlak minder ontwikkeld zijn dan in het Westen. Het gebruik van technologie is voor velen derdelanders vaak miniem, mede omdat de toegang tot deze technologie op zich al een moeilijkheid blijkt te zijn in hun thuisland. Er zullen bijgevolg mensen zijn die niet over de juiste vaardigheden beschikken om zich te navigeren in het technisch online systeem dat in België mainstream is. In België is de digitale technologie niet weg te denken uit het dagelijks leven. Voor het Belgisch systeem en voor vele organisaties is het gebruik van technologie cruciaal en evident. Het hebben en gebruiken van de nodige technologische vaardigheden is hierbij essentieel om een menswaardig leven op te kunnen bouwen.

De digitalisering is een globaal fenomeen, maar de mate van deze digitalisering verschilt van continent tot continent. Zoals gezegd is het vaak voor derdelanders zo dat de digitalisering in België een hogere mate van implementatie kent dan in het geboorteland. De toegang tot technologie in België blijkt dikwijls niet zo vanzelfsprekend te zijn voor derdelanders. Velen beschikken niet over het materiaal en zoals eerder vermeld ook niet over de juiste vaardigheden. Daarom is het belangrijk dat de MaxiPAC-procedure niet uitsluitend een online procedure wordt. Men moet hierbij niet enkel rekening houden met de vaardigheden van de aanvrager, maar ook met de gewoonte en de praktijk waarin de doelgroep is opgegroeid. Dit is van toepassing op twee onderdelen van de ontwikkelde procedure. Aan de ene kant heb je de verspreiding van informatie over de MaxiPAC-procedure en aan de andere kant heb je de toepassing van de procedure zelf.

De technologische disseminatie zal zeker een interessante meerwaarde zijn in de bekendheid van de ontwikkelde procedure. Het is dus van belang om niet uitsluitend in te zetten op dit soort disseminatie. Het gebruik van folders, brochures en flyers op plaatsen waar de doelgroep frequent aanwezig zijn, zal een positief effect hebben op de verspreiding van de procedure. Bovendien mogen we zeker de kracht van mond-aan-mondreclame niet onderschatten. Uit de bevraging van onze doelgroep blijkt dat mond-aan-mondreclame en het gebruik van affiches en flyers effectiever is dan de technologische verspreiding.

Verder is er ook de toepassing van de procedure zelf. Ook hier moet men erop letten dat men niet uitsluitend werkt met een 'technische procedure'. Als we bijvoorbeeld kijken naar de procedure binnen NARIC, dan kunnen we uit bevraging concluderen dat derdelanders vaak hulp nodig hebben bij de aanvraag. Er wordt hierbij online gecommuniceerd naar wat de aanvrager dient in te dienen en het is aan de aanvrager om de juiste documenten correct en op tijd in te leveren. Natuurlijk zijn er instellingen zoals het Agentschap Integratie en Inburgering en PRISMA die bereid zijn om aanvragers bij te staan, maar het is niet evident om dit van alle derdelanders te verwachten ook al zijn deze mensen hooggeschoold.

Het is belangrijk dat de MaxiPAC-procedure zo min mogelijk bijstand vereist. Dit zal niet enkel een positief effect hebben op de autonomie en het zelfvertrouwen van de derdelander, maar de kans dat mensen afhaken of ervoor kiezen om de procedure toch niet te doorlopen is kleiner. Mede omdat men aan de ene kant vertrouwen krijgt in de eigen bekwaamheid en aan de andere kant niet wordt afgeschrikt door de procedure die in eerste instantie ingewikkeld lijkt te zijn. Concreet kan men dit realiseren door de procedure ook offline ter beschikking te stellen. Documenten -in hoeverre dit mogelijk is- zouden bijvoorbeeld zowel online als aan de administratie van de instelling geleverd kunnen worden. Men kan bovendien de mogelijkheid van het ter beschikking stellen van een aantal laptops voor aanvragers binnen de hoger onderwijsinstellingen bekijken. Zoals eerder vermeld is het namelijk zo dat vele derdelanders niet beschikken over de juiste technologie om de procedure te doorlopen.

Verder hebben derdelanders vaak de nood om zaken 'face-to-face' te regelen. Niet enkel krijgen ze duidelijkheid over de procedure, maar zijn ze dan ook meteen gerustgesteld dat ze alles 'juist' hebben uitgevoerd. De hoge implementatie van technologie binnen de Belgische samenleving is iets waar de doelgroep gewoon aan moet geraken. Het voorzien van begeleiding bij de navigatie hiervan kan een geruststelling zijn waardoor meer mensen het initiatief zullen nemen om de procedure te starten. De vraag of ze de procedure/aanvraag juist hebben ingediend zal een onzekere vraag blijven totdat ze een antwoord ontvangen. Deze onzekerheid verdwijnt in een 'face-to-face' contact.

Natuurlijk is het zo dat men de steeds verdere digitalisering van onze samenleving niet kan negeren. De kunst zit erin om zo veel mogelijk begeleiding te bieden bij de procedure.

4.2 Blijven contacteren

Derdelanders hebben vaak aangegeven dat het Belgisch systeem zeer moeilijk en ingewikkeld is. Ook voor geboren Belgen is dit vaak een doolhof om uit te raken. Het is zo dat derdelanders vaak met dit ingewikkeld systeem te maken krijgen voordat men effectief in de MaxiPAC procedure stapt. Men kan hierbij denken aan het OCMW, de VDAB, NARIC, ... Wanneer derdelanders dan bij de MaxiPAC procedure aankloppen, dan doen ze dit om hun situatie te verbeteren. Ze zullen zich informeren in de hoop dat ze hun huidige situatie kunnen veranderen. Het zal vaak die hoop op verandering zijn dat mensen zal aanzetten om de nieuwe procedure te starten. Men mag dan zeker niet vergeten dat deze mensen al verschillende systemen hebben doorlopen en dat het doorlopen van een nieuw systeem niet meteen uitnodigend klinkt. Als men denkt aan de verschillende stappen van de procedure, dan kan dit vele derdelanders afschrikken.

Zoals eerder vermeld komen de meeste derdelanders uit ontwikkelingslanden. Uit onderzoek blijkt dat in veel van deze landen corruptie een gangbare zaak is binnen verschillende systemen. Om zaken te regelen of lange wachttijden te vermijden, is een som geld meestal een oplossing. Dit is een gewoonte waar sommige derdelanders mee zijn opgegroeid. Het is dan niet verbazingwekkend wanneer deze personen in België aankomen hun weg in de bureaucratische systemen verliezen. Ze hebben namelijk zelden een systeem moeten doorlopen in hun geboorteland. De ingewikkelde systemen en het gebrek aan ervaringen van het doorlopen van systemen, zorgen ervoor dat derdelanders twijfelachtig staan tegenover het doorlopen van nog eens een systeem of procedure.

Derdelanders zullen vaak het contact verbreken of gewoon niets meer van zich laten horen wanneer zaken te lang of te ingewikkeld worden. Het is dan ook belangrijk dat men deze mensen geruststelt en dat men ze blijft contacteren. Er zullen natuurlijk mensen zijn die toch afhaken, maar een groot deel van de mensen zullen gerustgesteld worden als iemand contact met ze opneemt wanneer ze het contact verbreken bij problemen. Het geeft hen het gevoel dat ze er niet alleen voor staan en dat kan reden zijn voor sommigen om de procedure toch vol te houden en tot een goed einde te brengen.

Concreet kan men dit realiseren met een vertrouwenspersoon. Dit kan een begeleider zijn die aanvragers bijstaat in de volledige procedure of een algemeen nummer dat derdelanders kunnen bellen voor vragen of steun. Wat van belang is hierbij, is de duidelijke communicatie over de uiteindelijke verantwoordelijkheid. De aanvragers blijven uiteindelijk verantwoordelijk voor hun eigen procedure. Het is niet de bedoeling dat deze vertrouwenspersoon de procedure voor aanvragers gaat doorlopen. Vaak hebben derdelanders de neiging om het werk over te laten aan begeleiders/trouwenspersonen omdat ze angst hebben dat zij het niet goed gaan doen. Het is aan de vertrouwenspersoon om deze angst te begrijpen en de aanvrager gerust te stellen en te ondersteunen waar nodig.

4.3 Genoeg herhalen

Taal is vaak een moeilijk en gevoelig onderwerp als het gaat over derdelanders. Er wordt van ze verwacht dat ze de Nederlandse taal leren. Er zijn ook verschillende mogelijkheden beschikbaar om de taal te leren. Men kan echter niet verwachten dat de doelgroep de taal binnen een korte periode perfect beheerst. Ook tijdens hun traject in het beheersen van het Nederlands, moet er de mogelijkheid zijn om zich te kunnen navigeren in het Belgisch systeem met de talen die ze al beheersen.

Aangezien de MaxiPAC-procedure geen vereiste taal als voorwaarde stelt om de procedure te doorlopen, zullen er aanvragers zijn die het Nederlands niet zo goed beheersen. Het is zeer belangrijk dat mensen begrijpen wat de procedure inhoudt en wat er van hen wordt verwacht. Een begeleider of een vertrouwenspersoon kan de taak op zich nemen om informatie zo goed en duidelijk mogelijk over te brengen. De uitleg herhalen is een manier om misverstanden te vermijden. Bovendien moet men aandachtig zijn dat de cliënt begrijpt wat er gezegd wordt. Het gebruiken van verschillende woorden of het uitleggen met andere woorden is een manier dat hier soelaas kan bieden.

Concreter zou het handiger zijn om de uitleg van de algemene procedure en de bijhorende documenten in verschillende talen beschikbaar te stellen. Denk hierbij aan de meest gebruikte talen bij derdelanders zoals Engels, Arabisch, Frans, ... Men kan aan de hand van vertaalde documenten de procedure uitleggen.

4.4 Transparantie

Zoals gezegd zijn er veel derdelanders die al met heel wat systemen in contact zijn gekomen. Er zullen ook derdelanders zijn die daardoor het vertrouwen in deze systemen zijn kwijtgeraakt. Om deze potentiële deelnemers niet te verliezen, is het cruciaal om transparant te zijn. Men moet eerlijk en duidelijk zijn over de procedure. Voor veel derdelanders is het vertrouwen in de begeleider op zich al een motivatie om de procedure te doorlopen. Vaak zijn deze derdelanders ooit in contact gekomen met organisaties die een 'verborgen agenda' hadden en daarbij hun vertrouwen in soortgelijke organisaties zijn verloren.

Bovendien is elke derdelander een uniek persoon met een uniek levensverhaal. Door transparant te zijn, kan de derdelander voor zichzelf beslissen of de procedure al dan niet geschikt is voor hem/haar. Er zullen derdelanders zijn die schrik hebben dat ze zaken moeten doen waar ze niet mee instemmen. De schrik om niet gerespecteerd te worden in de eigen waarden en normen, zorgt vaak voor een terughoudend gedrag. Denk hierbij aan het dragen of afdoen van een hoofddoek of het handen schudden met het andere geslacht. Door transparant te zijn, kan men inzien dat alle waarden en normen worden gerespecteerd binnen de procedure.

Conclusie

Uit de case studies kunnen we concluderen dat de weg die derdelanders afleggen niet zo rechtlijnig blijkt te zijn dan men in eerste instantie zou denken. Om te beginnen zien we dat de verspreiding van informatie volgens het huidige systeem niet werkt voor onze doelgroep. Mond-aan-mondreclame blijkt belangrijker te zijn dan de disseminatie activiteiten die instellingen zelf doen. Dit is ook iets waar MaxiPAC rekening mee kan houden bij het vormen van disseminatie-ideeën.

Daarnaast blijkt het navigeren binnen het Belgisch systeem als derdelander moeilijker te zijn dan verwacht. Er is te weinig begeleiding en informatie op maat voor deze doelgroep. Dit heeft tot gevolg dat het ook langer duurt om trajecten te starten en af te leggen. Mensen vinden vaak hun weg naar het hoger onderwijs niet of het duurt te lang voordat ze deze eindelijk vinden. Bovendien is de bureaucratie voor velen een struikelblok.

Besluitend kunnen we zeggen dat de weg naar het hoger onderwijs meer hindernissen bevat dan men in eerste instantie kan inbeelden. Door al deze hindernissen duurt het ook vaak te lang voordat men kan starten met een traject aan het hoger onderwijs. Door rekening te houden met deze hindernissen en doelmatig in te zetten op de verbetering van de weg naar het hoger onderwijs, kan men helpen werken aan een menswaardig leven voor iedereen.